

Bildande av naturreservatet Vristulven i Mariestads kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Vristulven
NVR ID	2031969
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Mariestad & Skövde
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	298 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540260
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna
Objektskategori:	Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori:	Strikt naturresept

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Vristulven.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Fågelskyddsområden vid Lomön och Vadöns unge enligt 1§ Kungl. kungörelsen 26.3.1965 den 1 sept. 1970, dnr IIIR11 1 70
- Fågelskyddsområden vid södra delen av Gräsön samt nordöstra delarna av Baklomsjöarna enligt 14§ naturvårdslagen den 17 mars 1978, dnr 11.111-139-78
- Fågelskyddsområde vid Knulten enligt 14§ naturvårdslagen den 8 juni 1989, dnr 2320-1362-89

Länsstyrelsen beslutar att dessa områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Säkra upplevelsevärden och tillgänglighet till en attraktiv skogssjö av stort värde för friluftslivet.
- Särskilt bevara sjöns fågelliv.
- Bevara och utveckla naturvärden knutna till naturskogsartad barrskog. Detta innebär bl.a. att strukturer som varierande trädålder och död ved skall finnas i riklig omfattning.
- Bevara och utveckla de inom området förekommande natura 2000-habitaten i gynnsamt tillstånd.

Syftet ska tryggas genom att:

- Områdets viktigaste stigar rustas upp och i övrigt ges förutsättningar för friluftsliv genom underhåll av stigar, badplatser och grillplatser.
- Delar av skogen lämnas att utvecklas fritt. I andra delar genomförs åtgärder i syfte att gynna utvecklandet av naturvärden.
- Vid behov kanaliseras friluftslivet så att känsliga fågelarter kan fortleva och utvecklas gynnsamt inom området.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet.
Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vatten-områden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. avverka träd, gallra, röja eller utföra skogsvårdsåtgärd.
2. ta bort eller upparbeta levande eller dött träd eller vindfälle.
3. anordna upplag, tippa eller fylla ut med massor.
4. borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt av något slag.
5. skyddsdika, rensa, lägga igen eller kulvertera dike, dämma, muddra eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologiska förhållanden.
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
7. tillföra naturliga eller kemiska växtnärsämnen
8. anlägga eller bredda väg, parkeringsplats eller stig.
9. anlägga mark- eller luftledning, stängsel eller hägnad.
10. uppföra byggnad eller anläggning, bygga till eller ändra byggnads/anläggnings användningsområde.
11. uppföra mast, torn, vindkraftverk eller liknande anordning.
12. prospektera och bryta mineral.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. uppföra älgorn, gömsle, eller liknande konstruktion för jakt

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Föreskrifter enligt A1-A4 gäller inte vid

- reparation och trädsäkring av befintliga luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- reparation och underhåll av befintliga vägar.

Föreskrifter enligt A1-A3 gäller inte vid underhåll av den badplats som markerats på karta i bilaga 1.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Anläggning av parkeringsplats och vandringsled, eldstäder samt uppställning av informationstavlor, hänsynstavlor och/eller andra anordningar typ eldstäder, toaletter etc.
3. Gallring, röjning och ringbarkning för naturreservatets syfte
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
6. Uttag av ved, av förvaltaren eller den förvaltaren utser, i syfte att användas vid reservatets grillplatser om max 3m³/år ifrån det område som markerats på karta i bilaga 1.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. framföra motordrivet fordon på is
2. framföra motordrivet fordon på land annat än på befintlig väg.
3. flyga på en höjd lägre än 300m
4. elda annat än på angiven eldplats.
5. bryta kvistar, fälla, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
6. plocka mossor, lavar eller svampar. Det är dock tillåtet att plocka bär och matsvamp.
7. fånga eller insamla ryggradslösa djur.
8. inplantera djur- eller växtart.
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift annat än på befintlig informationstavla.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

10. anordna idrottstävlingar eller andra arrangemang för fler än 200 personer.
11. anordna organiserad ridning. Ridning får inte ske på sådant sätt att naturvärden eller vandringsstigar skadas.

Föreskrift C2 och C5 gäller inte fastighetsägare / innehavare av särskild rätt vid jakt och i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.

Föreskriften C1 gäller inte vid underhåll av den badplats som markerats på karta i bilaga 1.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Sjön Vristulven är en grund skogssjö med svagt humusfärgat vatten, belägen i det stora skogsområdet Klyftamon drygt 1 mil söder om Mariestad. Berggrunden består till stor del av sura gnejsarter. I den norra delen påverkas dock sjön av sedimenterade bergarter. Reservatet omfattar sjöns västra och norra del samt anslutande barrskogs- och myrområden. Sjön är i denna del rik på öar och uppstickande skär. Stränderna är mestadels steniga eller klippiga men i norr finns gungflyn och vassar.

Skogen i reservatet varierar från gammelskogar till unga bestånd av barrblandskogar i ett fragmenterat mönster. En koncentration av äldre bestånd finns dock på sjöns öar och uddar samt kring det gamla domänreservatet Lindberg i söder.

I norr vid Sjötorp gränsar reservatet mot det gamla kulturlandskapet Sjötorp, vars beteshagar går ända ner till sjön. Längst i norr kring Dyrenäs är de gamla kulturmarkerna nu bevuxna med lövsumpskog och med vassar ut i sjön.

Söder om Dyrenäs finns en mosse – Slättemossen - som kan betecknas som en svagt välvd men välutvecklad högmosse.

Området är mycket populärt för friluftslivet. Flera bad- och båtplatser finns och stigar leder runt stora delar av sjön.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintresse mm

Reservatet Vristulven ligger inte inom något riksintresse enligt kapitel 3 i miljöbalken.

Delar av området är av regeringen klassat som Natura 2000-område vars främsta syfte är att bevara naturskogsartad barrskog.

Kommunal översiktsplan

Reservatet ligger inom område som i gällande översiktsplan för Mariestads kommun har föreslagits som stort opåverkat område.

Beslutet överensstämmer i övrigt med intentionerna i översiktsplanen för Mariestads kommun.

Befintligt områdesskydd

Delar av området omfattas av fågelskyddsområde enligt länsstyrelsens beslut från 1970, 1978 och 1989. Dessa beslut upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Vristulven omfattas av 200 meters strandskydd.

Miljökvalitetsnormer

Beslutad miljökvalitetsnorm för Vristulven skall enligt Vattenmyndigheten i västerhavets vattendistrikt vara god ekologisk status senast 2015. År 2009 bedömdes sjöns ekologiska status till god. Länsstyrelsens bedömning är att detta beslut om naturreservat innebär att miljökvalitetsnormen kan följas.

Ärendets handläggning

Västra delen av reservatet utpekades som lämpligt för formellt skydd i samband med regeringens uppdrag till Naturvårdsverket 2002-06-13 att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark (M2002/2121/Na). Naturvårdsverket förvärvade marken från Sveaskog AB i februari 2007 i syfte att bilda naturreservat.

I februari 2008 inledde Länsstyrelsen en dialog med de privata markägarna längs Vristulvens östra sida i Mariestads kommun om att inkludera sjöns östra sida samt slättemossen i reservatet.

Intrångsavtal och köpekontrakt har tecknades med samtliga berörda markägare under perioden mars 2010 – mars 2012.

Förslag till skötselplan arbetades fram av Norconsult AB på uppdrag av länsstyrelsen sommaren 2012.

Berörda mark- och sakägare samt Kinneskogens båtklubb, har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Mariestads och Skövde kommuner samt Skogsstyrelsen, HaV, SGU och Luftfartsverket.

LRF Västra Götaland, Övre Lugnås intresseförening, Vristulvens fiskevårdsområde, Skaraborgs naturskyddsförening, Mariestads naturskyddsförening, Mariestads fågelklubb och Västergötlands ornitologiska förening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna synpunkter

Yttranden har inkommit från Luftfartsverket, Fortum Distribution, SGU, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Mariestad, Vristulvens fiskevårdsområde, HaV, Vattenfall Eldistribution AB samt Västgötabergens svampklubb.

Vattenfall Eldistribution AB, Skogsstyrelsen, SGU och Luftfartsverket har inget att erinra mot det föreslagna reservatet. Hav och Mariestads naturskyddsförening tillstyrker förslaget.

Vristulvens fiskevårdsförening har i sitt yttrande ställt ett antal frågor till Länsstyrelsen främst gällande konsekvenserna av föreslagna föreskrifter i naturreservatet. Länsstyrelsen har efter diskussion med fiskevårdsföreningen besvarat dessa frågor.

Fortum Distribution AB framför att områdets ändrade bestämmelser inte får innebära att tillträde till elledningarna för felavhjälpning och underhåll förhindras samt att markanvändningen i ledningsgatan inte får ändras utan ledningsägarens tillstånd. Länsstyrelsen menar att föreslagna undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 § miljöbalken säkerställer Fortums krav.

Västgötabergens svampklubb framför att ytterligare 1 ha skog i söder bör ingå i reservatet och framför också vissa synpunkter på den föreslagna skötseln. Länsstyrelsen har meddelat svampklubben att någon utökning inte är aktuell men har i övrigt tillmötesgått deras önskemål om ändring av föreslagna skötsel.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet hyser mycket höga biologiska bevarandevärden knutna till den ö-, fisk- och fågelrika sjön, äldre naturskogsliknande barrskog samt stora orörda myrmarker. Här finns sällsynta och hotade mossor, insekter, fiskar och fågelarter. Reservatet är också ett välbesökt område för friluftsliv. Genom bildande av reservat säkerställs att dessa bevarandevärden kan fortleva samtidigt som området även fortsättningsvis kan utnyttjas som rekreations- och friluftslivsområde.

De av Länsstyrelsen tidigare beslutade fågelskyddsområdena uppfyller till stor del inte längre sitt syfte. Detta eftersom fågelarterna fiskgjuse, storlom, lärkfalk m.fl. häckar på olika platser i sjön under olika år. Därav sker ofta häckningar utanför fågelskyddsområdena. Mot bakgrund av detta anser Länsstyrelsen det lämpligt att upphäva besluten om fågelskyddsområde. Länsstyrelsen avser istället arbeta med flexibla vädjandeskyltar som skall avhålla besökare från att störa häckningarna.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar..

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och

djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Insektsangrepp

Bestämmelser i skogsvårdslagen, eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter, ska inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot detta beslut, jfr 4 § första stycket skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Enligt Länsstyrelsens beslut enligt 2 kap 2§ sjötrafikförordningen (1986:300) den 8 oktober 1990 råder en hastighetsbegränsning på max 5 knop i hela sjön Vristulven.
- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeom-

rådet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Mariestadstidningen, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA ortstidning/ortstidningar.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

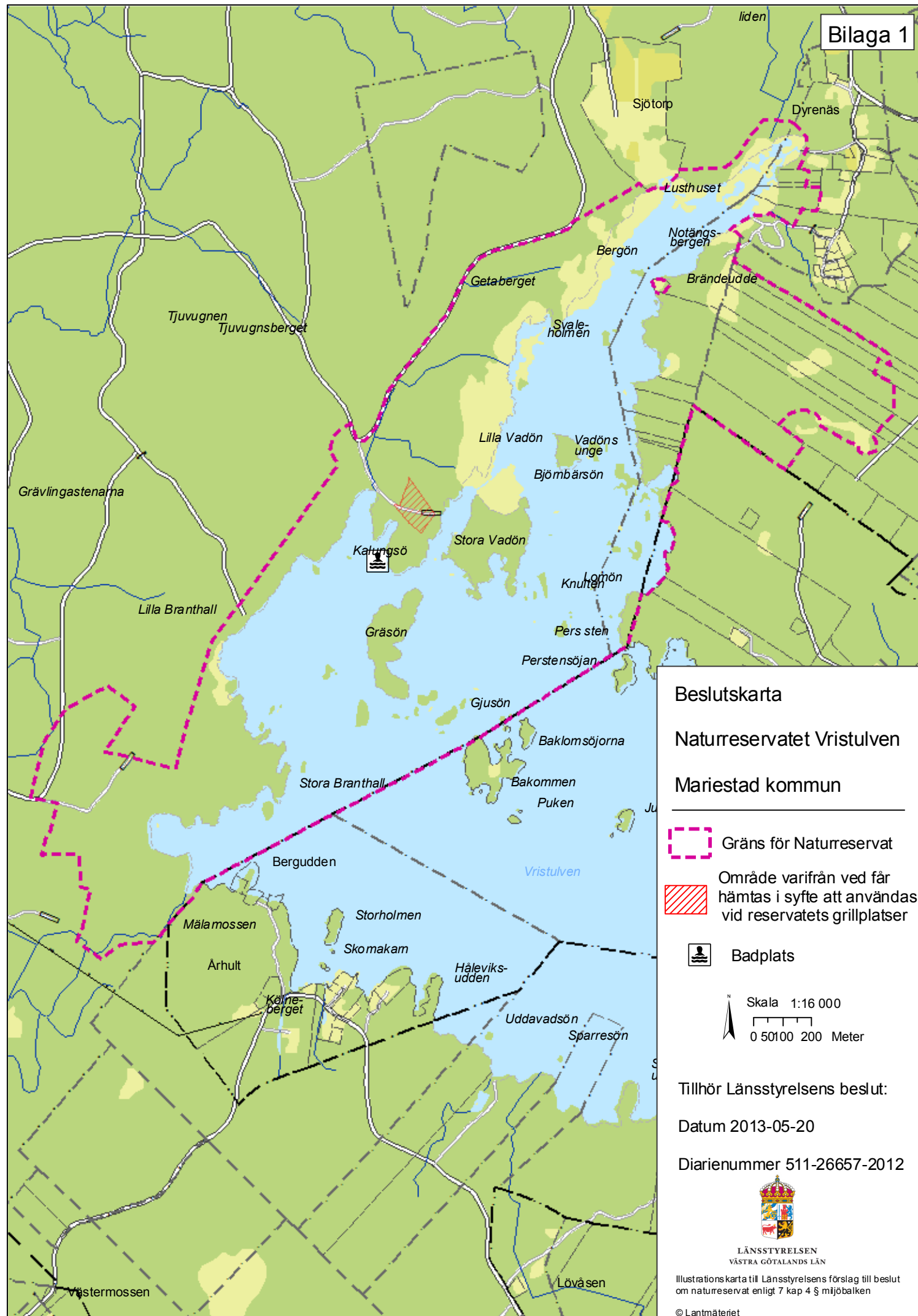
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Naturvårdshandläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Jens Rasmussen, vattenvårdshandläggare Malin Fridström och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Agneta Kores

Henrik Roos

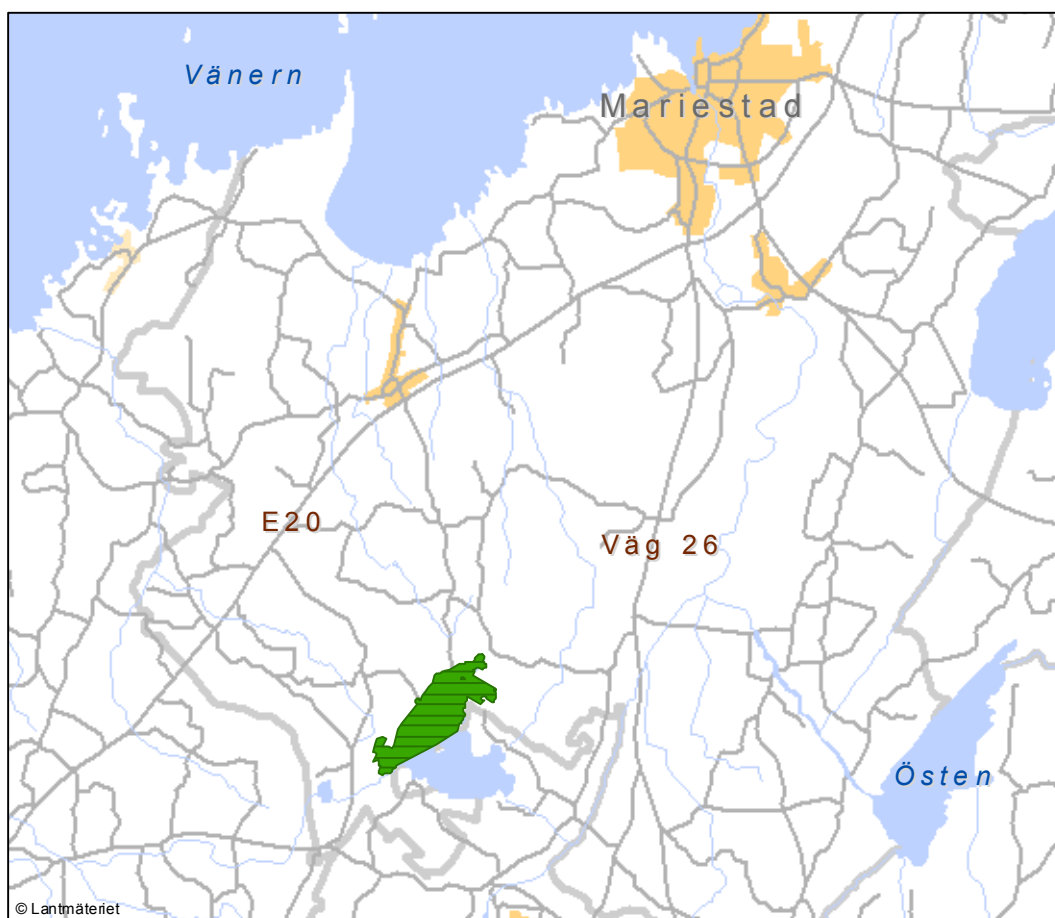
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 2

Dnr 511-26657-2012

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Vristulven Mariestads kommun

0 1 2 3 Kilometer

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Skötselplan för naturreservatet Vristulven i Mariestads kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	4
1. Syfte	4
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av området	5
2.4 Områdets bevarandevärden	7
2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar	11
DEL B – SKÖTSEL	11
3. Skötsel och bevarandemål	11
3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	11
3.2 Utgångspunkter för bevarandemål	12
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	12
3.4 Ytterligare bevarandemål behövs ej	20
3.5 Forn- och kulturminnesvård	20
4. Friluftsliv	20
5. Gränsmarkering	21
6. Uppföljning	21
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	21
6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	22
6.3 Revidering av skötselplanen	22
7. Sammanfattning av planerad förvaltning	22
8. Referenser	23

BILAGOR

Skötselområden

Bilaga 3a.

Naturtyper

Bilaga 3b.

Natura2000 habitat

Bilaga 3c.

Friluftsanläggningar

Bilaga 3d.

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. Väst kuststiftelsen eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Säkra upplevelsevärden och tillgänglighet till en attraktiv skogssjö av stort värde för friluftslivet.
- Särskilt bevara sjöns fågelliv.
- Bevara och utveckla naturvärden knutna till naturskogsartad barrskog. Detta innebär bl.a. att strukturer som varierande trädålder och död ved skall finnas i riklig omfattning.
- Bevara och utveckla de inom området förekommande natura 2000-habitaten i gynnsamt tillstånd.

Syftet ska tryggas genom att:

- Områdets viktigaste stigar rustas upp och i övrigt ges förutsättningar för friluftsliv genom underhåll av stigar, badplatser och grillplatser.
- Delar av skogen lämnas att utvecklas fritt. I andra delar genomförs åtgärder i syfte att gynna utvecklandet av naturvärden.
- Vid behov kanaliseras friluftslivet så att känsliga fågelarter kan fortleva och utvecklas gynnsamt inom området.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Vristulven
Beslutsdatum:	2013-05-06
Areal:	298 ha, varav vatten 141 ha
Lägesbeskrivning:	Sjön Vristulvens västra del, 15 km S om Mariestad
Län:	Västra Götalands
Kommun:	Mariestad & Skövde
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götaland
NVR id:	2031969
Natura 2000-beteckning:	SE0540260
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna
Typindelning enligt vattendirektivet:	Limnisk ekoregion 6 Sydväst, söder om norrlandgränsen, inom vattendelaren till Västerhavet, under 200 meter över havet.

Tabell 1: Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Må-
larealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

² Bedömningsgrunder för miljö kvalitet (Naturvårdsverket 1999)

³ Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006 (Naturvårds-
verkets rapport 5667)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Måareal (ha)
Barrskog:	108,6	108,6
Barrblandskog	31,0	38,0
Tallskog	51,5	51,5
Granskog	26,1	19,1
Sumpskog:	2,6	2,6
Lövsumpskog	2,6	2,6
Myr³:	46,3	46,3
Kärr	15,2	15,2
Mosse	31,1	31,1
Sjö²:	140,7	140,7
Strandzon:	4,0	4,0
Vassar	4,0	4,0

Tabell 2:

Kod	Natura 2000-habitat	Areal år 2012 (ha)	Måareal (ha)
3130	Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder	140,7	140,7
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga - intermediära kärr och gungflyn	31,1	31,1
9010	Västlig taiga*	37,4	77,9

2.2 Allmän beskrivning av området

Sjön Vristulven är en grund skogssjö med svagt humusfärgat vatten, belägen i det stora skogsområdet Klyftamon drygt 1 mil söder om Mariestad.

Berggrunden består till stor del av gnejsig granit och granodiorit. I den norra delen påverkas dock sjön av sedimenterade bergarter. Där berggrunden inte blottas utgörs jordarterna av morän och torv. Reservatet omfattar sjöns västra del och anslutande barrskogs- och myrområden. Sjön är i denna del rik på öar och uppstickande skär. Stränderna är mestadels steniga eller klip-
piga men i norr finns gungflyn och vassar.

Skogen i reservatet varierar från gammelskogar till unga bestånd av barr-
blandskogar i ett fragmenterat mönster. En koncentration av äldre bestånd
finns dock på sjöns öar och uddar samt kring det gamla domänreservatet
Lindberg i söder.

I norr vid Sjötorp gränsar reservatet mot det gamla kulturlandskapet Sjötorp, vars beteshagar går ända ner till sjön. Längst i norr kring Dyrenäs är de gamla kulturmarkerna nu bevuxna med lövsumpskog och med vassar ut i sjön.

Söder om Dyrenäs finns en mosse – Slättemossen - som kan betecknas som en svagt välvd men välutvecklad högmosse.

Området är mycket populärt för friluftslivet. Flera bad- och båtplatser finns och stigar leder runt stora delar av sjön.

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Vid en jämförelse med häradskartan från 1877-82 framgår att dagens markanvändningsgränser i stora drag följer gränserna från denna tid. Dock har man i modern tid dikat en del tidigare myrmark för att vinna mer skogsareal. Detta märks tydligast SV om Sjötorp, där ett stort bestånd ung barrblandskog på dikad mark breder ut sig. Nu som då kan större delen av landområdet utom myrarna betecknas som skogsmark.

Figur 1. Häradskartan från 1877-82. Vid en jämförelse med en modern flygbild framgår bl.a. hur myrmarkernas minskat i utbredning mellan Vadön och Sjötorp.

2.4 Områdets bevarandevärden

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

Områdets viktigaste biologiska bevarandevärden är kopplade till den ö-, fisk- och fågelrika sjön, till de äldre skogsbestånden och till myrmarkerna.

Sjön är påverkad av en omfattande sjösänkning på nära 2m på 1800-talet, men har ändå sedan dess utvecklat betydande naturvärden. Fiskfaunan är rik med de noterade arterna abborre, gädda, mört, braxen, lake, sutare, sarv, ruda, gers och flodkräfta, varav den sistnämnda är rödlistad som akut hotad (CR).

Bland häckfåglarna märks drillsnäppa *Actitis hypoleucos*, storlom *Gavia arctica*, fiskgjuse *Pandion haliaetus* och lärkfalk *Falco subbuteo*.

Trots det av skogsbruk starkt fragmenterade landskapet i omgivningarna finns en koncentration av gammelskogar väster om Vristulven. Det område som har högst värden är det gamla Lindbergs domänreservat om 2,3 ha som också är Natura2000-område, med den utpekade naturtypen västlig taiga. Området har tillsammans med anknytande bestånd höga naturvärden med riktigt gammal skog med stort inslag av död ved. Vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (NT) och Natura 2000-arten grön sköldmossa *Buxbaumia viridis* är noterade.

Även på öarna i sjön och de större uddarna finns gamla bestånd som klassats som nyckelbiotoper. I en tall vid båtplatsen syntes spår från reliktböck *Nothorhina muricata* (NT).

Också nordväst om St. Vadön finns skog av bitvis hög ålder, men präglad av tidigare utdikning. Ändå påträffas en art som gullpudra *Chrysopenium alternifolium* vilken indikerar på kontinuitet av fuktigare miljöer.

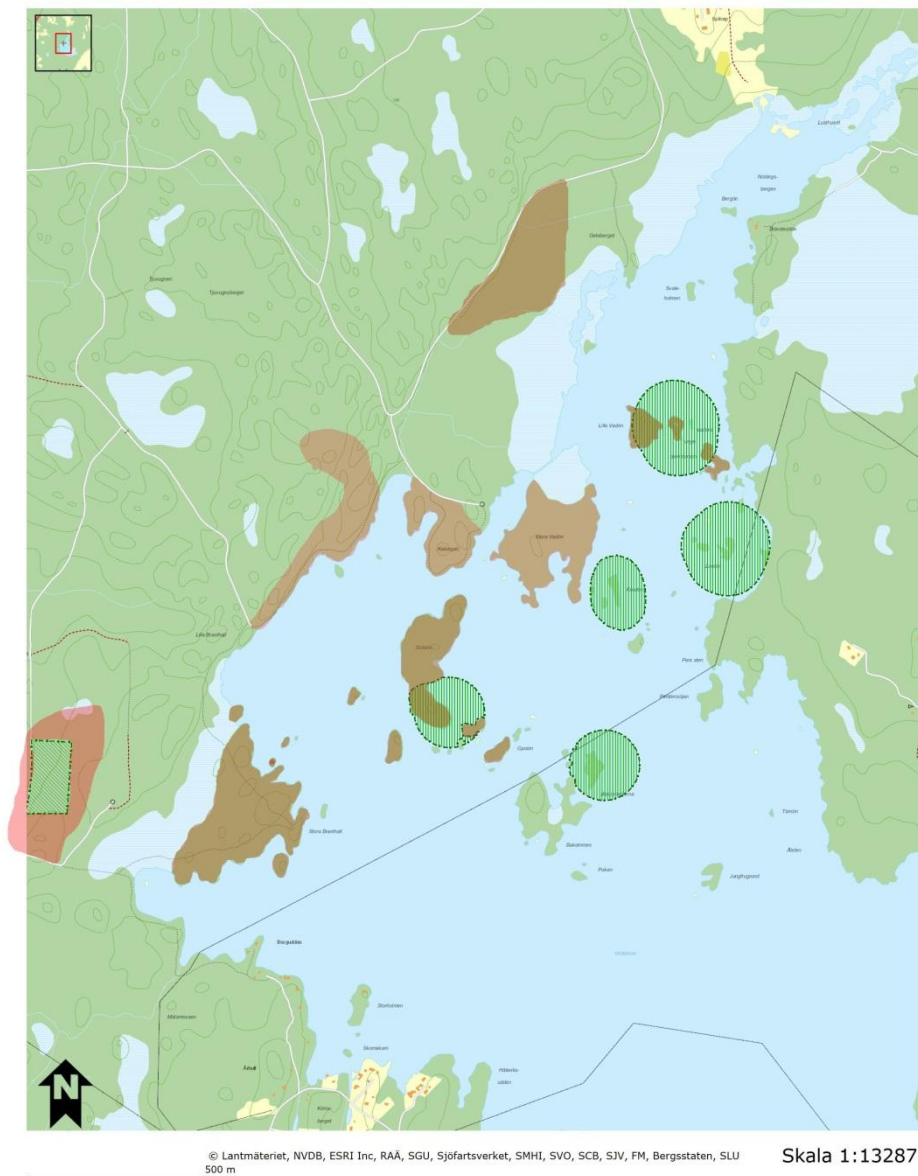
Där reservatsgränsen går utmed vägen SV om Sjötorp finns omväxlande gammal granskog med mycket död ved, samt utefter vägen en del hässlen där det på några växte krusulota *Ulotia crispa*. Denna del hade också lite rikare flora med bl.a. gullviva *Primula veris*, trolldruva *Actaea spicata* och rödblåra *Silene dioica*.

I norr finns flera typer av våtmarker invid sjön.

Kärren längs västra stranden är jämfört med häradskartans tid reducerade av diknings- och beskningsföretag, men har ändå en stor utbredning. De är av fattigkärrestyp och har relativt artfattig flora, men är bland annat av värde för insektslivet.

Slättemossen är en intakt högmosse med välutvecklade laggkärr och utan spår av större dikningsprojekt. Däremot ansluter hyggen till laggkärren på flera sidor.

Vassarna och lövsumpskogen i Dyrenäsviken har utvecklats till viktiga miljöer för insekts- och småfågelliv.

Figur 2. De röd/brunmarkerade områdena är de som av skogsstyrelsen identifierats som nyckelbiotoper. Längst i sydväst syns det nuvarande naturreservatet Lindbergs domänreservat, med omgivande nyckelbiotoper. De gröna områdena är fågelskyddsområden som upphävs i samband med detta beslut.

Tabell 3. Förekomst av

- signalarter (**S**), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2000)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (**RE**); Akut hotad (**CR**); Starkt hotad (**EN**); Sårbar (**VU**); Nära hotad (**NT**); Kunskapsbrist (**DD**), (Gärdenfors 2010)
- arter (**ÅGP**) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (**EU**) som är listade i EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1 och art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.
- (**D.A**) Dan Andersson (**B.P**) bevarandeplan 2005.

Frekvens: (1) enstaka, (2) måttlig, (3) riklig, eller exakt uppgift om sådan finns

Art	Kategori	Skötselområde och koordinat	Frekvens	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Mossor					
Krusulota	S	N58 34,756 E13 42,962	1	28/5-12	D.A
Vedtrappmossa	NT	N58 34,080 E13 41,776	1	28/5-12	D.A
Grön sköldmossa	S, EU			tidigare	B.P 2005
Kärlväxter					
Gullpudra	S	N58 34,949 E13 43,289	1	28/5-12	D.A
Trolldruva	S	N58 34,868 E13 43,006	1	28/5-12	D.A
Hassel (äldre)	S	N58 34,756 E13 42,962	1 1	28/5-12 28/5-12	D.A D.A
Fåglar					
Drillsnäppa	NT	Viken väst St. Vadön	Häckar	28/5-12	D.A
Lärkfalk	EU	St. Vadön	Häckar	28/5-12	D.A
Storlom	EU	L.Vadön	Häckar	28/5-12	D.A
Fiskgjuse	EU	Gräsön	Häckar	28/5-12	D.A
Korp (häckning)	S	Slättemossen	Häckar	28/5-12	D.A
Insekter					
Reliktbock	NT	N58 34,256 E13 42,258 Stor solitär tall vid båtplatsen	Spår	28/5-12	D.A

2.4.2 Geovetenskapliga bevarandevärden

Området hyser såvitt känt inga särskilda geovetenskapliga värden. Sjön är dock - sjösänkningen till trots - ett fint exempel på en grund oligotrof klarvattensjö på det flacka subkambriska gnejspeneplanet strax nordväst om den permiska diabas som bevarat kambrosilurberggrunden i Skövde och Falköpingsbygden.

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Invid vägen ut mot Stora Vadön ligger fornborgen Tränborgen. En trätrappa med räcke leder upp till toppen.

Söderut vid Nalamossvikens strand finns en stenåldersboplats, som dock idag inte uppvisar några synliga tecken i terrängen. De ännu välbevarade gamla kulturmarkerna vid Sjötorp ansluter till reservatsgränsen i nordväst.

2.4.4 Värden för friluftslivet

Vristulvenområdet har mycket stort värde för friluftslivet och besöks årligen av många människor för strövande, bad, fiske, kanoting, skridskoåkning, jakt, svamp- och bärplockning. Det finns också ett antal intresseföreningar som verkar i området, bl.a. en båtklubb, en fiskevårdsförening, samt en intresseförening som sköter om badplatser, grillplatser mm.

En populär badplats med grillplatser m.m. finns vid Svartvik norr om Gräsön, tillgänglig via väg från Tränborgen. Här finns "Tages vik" som är en badstrand anlagd av Övre Lugnås intresseförening. Stranden består av ca: 100 ton sand som tippats på fiberduk.

Väster om Gräsön, vid Lilla Brantehall går en annan väg ner till stranden där det finns en båtplats och en mindre badplats. Denna väg är dock bommad mellan 1 maj och 30 september varför det inte är möjligt för andra än medlemmar i båtklubben att köra bil ända ner till stranden under sommarhalvåret. För båtplatsen med tillhörande brygga ansvarar Kinneskogens båtklubb som idag arrenderar området av Naturvårdsverket.

För badplatsen Tages vik ansvarar Övre Lugnås intresseförening

En annan båtplats - i privat regi - finns vid Dyrenäs. Denna är inte tillgänglig för reservatets besökare.

En stig finns utmed sjön från Kalungsö via Lilla Brantehall, Stora Brantehall och vidare utmed sjön åt sydost. Stigen är dock delvis omarkerad, smal och svårgången.

2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar

I den sydvästra delen av reservatet finns en liten stuga intill strandkanten. I övrigt saknas bebyggelse och anläggningar, frånsett de som nämnts under värden för friluftslivet.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Även om en stor andel av skogen består av talldominerade blandskogar, så varierar dessa bestånd starkt vad gäller strukturer och mänsklig påverkan, från likåldriga planterade ungskogar över starkt fragmenterade bondskogar, till välutvecklade naturskogar. Vi har valt att dra en gräns mellan äldre bestånd som kan utveckla naturskogskaraktär endast genom att lämnas för fri utveckling och yngre bestånd, mer eller mindre påverkade av modernt skogsbruk, vilka visserligen också bör kunna utveckla liknande naturskogs-kvaliteter på lång sikt, men som bör hjälpas på traven i den utvecklingen genom naturvårdsinriktade gallringar eller liknande. Grundprincipen fri utveckling för de äldre bestånden får dock inte hindra att man i framtiden kan behöva göra åtgärder så som granutgallring eller bränningar, för att hindra att skogarna blir alltför mörka och grandominerade. Våtmarkerna, som alla i huvudsak kan få utvecklas fritt, har samlats i ett skötselområde och vattenmiljön i ett annat.

Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Vad denna indelning grundar sig på redovisas i *tabell 1*. I skötselområdena kan det även finnas Natura 2000-naturtyper, *se tabell 2*. Naturtyperna och Natura 2000-naturtypernas avgränsningar framgår av *bilaga 3b och 3c*.

Skötselområdena är:

1. Område för friluftslivet
2. Barr- och lövskogar - för fri utveckling (med möjlighet till åtgärd)
3. Barrskogar – skötsel (åtgärder krävs innan fri utveckling)
4. Våtmarker – fri utveckling
5. Vattenmiljö

3.2 Utgångspunkter för bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1 Område för friluftslivet

Delområde	Areal (ha)
1.1	3,1
1.2	1,2
1.3	0,8
1.4	0,1
Summa	5,1

Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
Tallskog	3,1	3,1
Granskog	1,2	1,2

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
9010 västlig taiga	3,1	3,1

Beskrivning:

På Uddarna vid Svartik, väster om Stora Vadön, (delområde 1.1) finns bad-möjligheter samt flera grillplatser. Här finns ”Tages vik” som är en bad-strand anlagd av Övre Lugnås intresseförening. Stranden består av ca: 100 ton sand som tippats på fiberduk. Norr om grill- och badplatserna vid Svartvik finns en lämplig sjösättningsplats för kanoter och mindre båtar.

Strax söderut, vid Lilla Branthall (delområde 1.4) finns ytterligare en bad-plats i anslutning till en båtplats. P-plats finns vid båda dessa ställen. Dock är vägen ner till den södra båtplatsen bommad mellan 1 maj och 30 septem-ber varför bara medlemmar i båtklubben kan köra bil ända ner till stranden sommartid.

Vid Tränborgen (delområde 1.3) går stigen från en större P-plats vidare del-vis i form av trappor upp på den hållmark som utgör den gamla fornborgen. Trapporna och framförallt räcket är delvis i dåligt skick.

En stig, som delvis är mycket smal och otydlig, löper i stort sett längs hela strandlinjen i området. Stigen är i stort behov av att röjas och markeras för att underlätta för friluftslivet. Området som helhet har ca 5km stigar som är i behov av underhåll.

Skogen består i delområde 1.1 huvudsakligen av högvuxen tallskog med naturskogskaraktär i form av rikligt med död ved och grova träd m.m.

Skogen i 1.2 utgörs huvudsakligen av planterad granskog.

Bevarandemål:

Skogen i delområde 1.1 skall vara av naturskogskaraktär med rikligt med grova tallar och gott om död ved i olika former.

Skötselområdet skall vara ett attraktivt område för friluftsliv och erbjuda goda möjligheter till grillning, bad och sjösättning av kanot o liknande farkoster.

Engångsåtgärder:

Skogen i delområde 1.1 lämnas i huvudsak för fri utveckling.

Underhållsåtgärder:

För underhåll av grill- badplatser m.m. se kapitel 4. Friluftsliv.

I nära anslutning till grillplatserna får mindre siktröjningar genomföras.

Ifrån område 1.2 får ved hämtas i syfte att vara tillhanda för reservatets besökare vid grillplatserna. Uttaget ifrån området bör inte överstiga 3m³/år samt får endast ske efter samråd med länsstyrelsen.

Fornborgen i delområde 1.3 skyltas upp och kan röjas fram i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Trappan till fornborgen förbättras och underhålls.

Skötselområde 2 Barr-och lövskogar för i huvudsak fri utveckling

Delområde	Areal (ha)
2.1	5,1
2.2	17,9
2.3	18,3
2.4	2,6
Summa	43,9

Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
Granskog	17,9	17,9
Lövsumpskog	2,6	2,6
Tallskog	23,4	23,4

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
9010 västlig taiga	32,3	32,3

Beskrivning:

Äldre barrskogar med begynnande eller välutvecklad naturskogs karaktär och lite eller mycket lite spår av skogsbruk.

Delområde 2.1 utgörs av det gamla Lindbergs naturreservat med närmaste omgivning av gammal barrblandskog. Här står en gammal, grov och högvuxen tallskog men samtidigt har mer grananknutna arter som bl.a vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (NT) och grön sköldmossa *Buxbaumia viridae* påträffats.

Delområde 2.2 är en äldre granskog med höga naturvärden. Delar av det södra delområdet utgörs av kalkbarrskog med blåsippa, harsyra m.m. i fältskiktet. Här märks bitvis en tydlig påverkan av skogsbruk.

Delområde 2.3 är till största delen talldominerade gammelskogsbestånd som klassats som nyckelbiotoper, främst belägna på öar och uddar.

Delområde 2.4 är en lövsumpskog med inslag av barrträd.

Bevarandemål:

Arealen naturskogsartad barrskog som uppfyller definitionerna för västlig taiga i gynnsam status, skall uppgå till minst 32,3 ha.

Samtliga delområden skall utgöras av naturskogsartade skogar med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Gemensamt för skogarna

skall vara rikligt med död ved, både stående och liggande samt i olika nedbrytningsgrader. Trädsiktet ska variera i ålder, täthet samt vara flerskiktat.

Delområde 2.1 skall utgöras av naturskogsartad talldominerad skog med inslag av gran. Skogens huvudsakliga karaktär skall dock vara tallskogens ljusa och luckiga, men bitvis kan skogen få vara mer mörk och sluten med gran som vanligaste trädslag.

Delområde 2.2 skall utgöras av naturskogsartad granskog, vilket innebär en relativt mörk och fuktig skog med granen som det klart dominerande trädslaget.

Delområde 2.3 skall utgöras av naturskogsartade tallskogar. Tallen skall vara det klart dominerande trädslaget och ha en fungerande föryngring som inte utkonkurreras av gran. Granen får dock förekomma, men inte i sådan omfattning att tallskogens ljusa och luckiga karaktär försvinner.

Delområde 2.4 skall utgöras av naturskogsartad lövsumpskog där gran förekommer endast i begränsad omfattning.

Engångsåtgärder:

I delområde 2.1 skall åtgärder i syfte att begränsa granens ökande förekomst genomföras. Dessa åtgärder bör vara i form av ringbarkning och/eller fällning av mogna – äldre granar samt röjning av nyetablerad gran.

Vid genomförande av detta skall man särskilt beakta att både grön sköldmossa *Buxbaumia viride* och vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* som hittats i Lindbergs naturreservat egentligen gynnas granskogens mer mörka och fuktiga miljö. Lämpligen är man mer återhållsam med granbekämpning i och kring dessa mossors växtplatser varför åtgärderna bör föregås av en inventering av grangynnade naturvärden.

I övrigt är inga engångsåtgärder nödvändiga.

Underhållsåtgärder:

Samtliga delområden lämnas i huvudsak för fri utveckling. I delområdena 2.1, 2.3 och 2.4 skall man vid behov röja nyetablerad gran. Förslagsvis kontrolleras detta vart 10:e år.

Skötselområde 3

Delområde	Areal (ha)
3.1	27,1
3.2	35,9
Summa	63,0

Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
Barrblandskog	31,0	38,0
Tallskog	25,0	25,0
Granskog	7,0	0

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
9010 västlig taiga	0	42,2

Beskrivning:

Skötselområde 3 är barrblandskogar gran-eller tallskogar av i huvudsak ristyp som påverkats genom utdikning eller skogsruksåtgärder. Här finns en mosaik av både yngre och lite äldre bestånd: Vissa delar, såsom området nära Lindbergsreservatet, är fuktigare. Andra områden är lite torrare, såsom bestånden väster om St Vadön, där terrängen blir lite högre men det är fortfarande av ristyp. Strax öster om fornborgen finns ett större sjök enhetlig ung skog på utdikad myrmark, som på häradskartan markerats som öppen myr.

Bredvid Lindbergsreservatet finns en lite glesare fuktig tallskog av ristyp med vitmossor i bottenskiktet.

Området söder om båtplatsen är en smal remsa inkluderande en del äldre bestånd av barrblandskog.

Strax SSÖ om fornborgen ligger ett litet område med äldre bestånd och öster om fornborgen ligger ytterligare ett bestånd med äldre träd av barrblandskog. På östra sidan av Vristulven, väster om Slättemossen ligger två områden med tallskog av fuktig ristyp med låg bonitet, medan det vid kanten längre österut på Slättemossen finns en del inslag av gran.

Delområde 3.1

Områden dominerade av ungskog.

Delområde 3.2

Barrblandskogar med lite högre ålder än 3.1

Bevarandemål:

Arealen naturskogsartad barrskog som uppfyller definitionerna för västlig taiga i gynnsam status, skall på lång sikt uppgå till minst 42,2 ha.

Skötselområdet skall på sikt bestå av naturskogsartade skogar med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Gemensamt för skogarna skall vara rikligt med död ved, både stående och liggande samt i olika nedbrytningsgrader. Trädsiktet ska variera i ålder, täthet samt vara flerskiktat.

De områden som markerats som tallskog i bilaga 3b skall utgöras av naturskogsartade tallskogar. Tallen skall vara det dominerande trädslaget och ha en fungerande föryngring som inte utkonkurreras av gran. Granen får dock förekomma, men inte i sådan omfattning att tallskogens ljusa och luckiga karaktär försvinner.

De områden som markerats som barrblandskog i bilaga 3b skall utgöras av naturskogsartade barrblandskogar med både gran och tall i trädsiktet. Inget av trädslagen bör utgöra mer än 75 % av trädsiktets gundyta.

Engångsåtgärder:

I delområde 3.1 genomförs åtgärder i syfte att gynna dimensionstillväxt, ljusinsläpp, olikåldrighet och lövinslag samt att förhindra en alltför stor framtida dominans av gran inom 5 år. Åtgärderna kan bestå av ringbarkning, luckhuggning, fällning av träd, röjning av nyetablerade plantor m.m.

I delområde 3.2 genomförs motsvarande åtgärder inom 10 år.

Grova tallar som utsätts för konkurrens från gran bör initialt friställas. Flera sådana tallar växer exempelvis nära stranden i delområde 3.2 och 3.1 nordväst om Stora Vadön. I övrigt är inga åtgärder nödvändiga.

Underhållsåtgärder:

I de unga bestånden (delområde 3.1) kan man i början behöva genomföra de ovan nämnda åtgärder återkommande vid 5- 10 års mellanrum.

Dikena i skogen väster om Sjömossarna tillåts växa igen.

Efterhand, när skogen alltmer börjar anta naturskogsartad karaktär, kan man i bägge delområdena öka intervallet mellan insatserna för att så småningom tillämpa samma skötsel som i skötselområde 2.

Skötselområde 4 Våtmarker – fri utveckling

Delområde	Areal (ha)
4.1	15,2
4.2	31,1
4.3	3,9
Summa	50,2

Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
Kärr	15,2	15,2
Mosse	31,1	31,1
Vass	3,9	3,9

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga - intermediära kärr och gungflyn	31,1	31,1

Beskrivning:

Skötselområde 4 utgörs av våtmarker i form av fattigkärr, högmosse och vassar.

Delområde 4.1 Sjömossarna

I huvudsak öppet fattigkärr längs Gristorpavikens västra strand. Kärrområdet är en rest av en större myr, som tidigare omfattade också det nu dikade och skogbevuxna området upp mot vägen. Bitvis finns vass och norr om Stora Vadön finns en ränna genom vassen där kanoter och liknande farkoster kan ta sig igenom.

Delområde 4.2 Slättemossen

Högmosse med svagt välvd kupol och utvecklade laggkärr.

Delområde 4.3

Delområdet utgörs av vassar i anslutning till lövsumpskog. Området har rikt småfågelliv och häckande trana.

Bevarandemål:

Fritt utvecklande våtmarker av särskilt värde för insekts- och fågelliv. Hydrologin i området skall ej vara mer antropogent påverkad än jämfört med år 2012.

Engångsåtgärder:

Inga specifika åtgärder behövs.

I delområde 4.1 finns ett gömsle, troligen med syfte att fotografera/studera orre eller trana. Detta gömsle skall nedmonteras och fraktas bort.

Underhållsåtgärder:

Inga specifika åtgärder behövs. I det fall vassarna kommer i konflikt med nyttjandet av båtplatserna vid Dyrenäs kan båtplatsägarna, efter samråd med länsstyrelsen, klippa vassarna kring båtplatserna. Rännan i vassen norr om Stora Vadön får hållas farbar genom klippning av vassen.

Skötselområde 5 Vattenmiljö

Delområde	Areal (ha)
5	140,7
Summa	140,7

Naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
Oligotrof sjö	140,7	140,7

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2012 (ha)	Målareal (ha)
3130 Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder	140,7	140,7

Beskrivning:

Vristulven är en grund oligotrof sjö med mestadels klart vatten och vegetation av kortskottsväxter som notblomster och braxengräs. Sjön är sänkt med närmare 2m i slutet av 1800-talet och är påverkad av försurning, men kalkas sedan 1982 i tillrinnande bäckar och tidigare även i strandområden. Idag har sjön ett pH-värde på c:a 6,5. Tack vare detta är fiskfaunan fortfarande rik. Provfisken har konstaterat abborre, gädda, mört, braxen, lake, sutare, sarv, ruda och gers. Här förekommer också flodkräfta. Trots fiskrikedomen kan konstateras en rikt producerande groddjurslek, sannolikt av padda. I norr i Gristorpaviken är sjön påverkad av Lugnåsbergets rikare sedimentbergarter och här finns rikare vattenvegetation och vassområden. Dessa förhållanden tillsammans med rikedomen på öar och närhet till myr- och kulturmarker i norr, ger en rik sjöfågelfauna med arter som drillsnäppa, storskrake, storlom, fiskgjuse och lärkfalk.

Den del av sjön som ingår i reservatet är särskilt rik på öar med goda häckningsplatser för dessa arter. Den vackra, fisk- och fågelrika, flikiga sjön med till stor del vildmarksbetonade stränder ger grundförutsättningarna för det rika friluftslivet.

Bevarandemål:

Sjön har god vattenkvalitet med avseende på förurning, siktdjup och badvattenkvalitet.

Tillgången på bytesfisk av naturligt inkomna arter är god för både fåglar och fiskande människor.

Kräftpest förekommer ej.

Fiskgjuse, drillsnäppa, storlom och lärkfalk har gynnsamma förhållanden.

Engångsåtgärder:

Inga

Underhållsåtgärder:

Den pågående kalkningen (doserarna sitter utanför reservatet) är gynnsam för reservatets vattenlevande organismer och bör därför fortsätta så länge det behövs för att bibehålla ett pH-värde över 6,0.

3.4 Bevarandemål för arter.

De i reservatet förekommande signal-, natura 2000- och/eller rödlistade arter skall ha stabila eller ökande populationer.

Underhållsåtgärder

Vädjandeskyltar placeras ut vid känsliga häcklokaler för fåglar t.ex. fiskgjuse, storlom och lärkfalk. Dessa skyltar bör löpande flyttas i takt med att arterna byter häckningsplats.

Om uppföljningen av bevarandemålen visar vikande populationer för någon eller några av de i reservatet förekommande signal-, natura 2000- och/eller rödlistade arterna får artspecifika skötselåtgärder genomföras i samtliga skötselområden. Detta gäller så länge åtgärderna inte strider mot reservatets syfte samt att åtgärderna skall innebära ett så begränsat ingrepp i naturmiljön som möjligt.

3.5 Forn- och kulturminnesvård

Fornborgen skyltas upp och kan röjas fram i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Trappan till fornborgen förbättras och underhålls.

4. Friluftsliv

Karta med planerade informationsskyltar, stigsystem samt övriga anläggningar finns i bilaga 3d.

Mål för friluftslivet i området

Naturreseptatet skall vara ett populärt och omtyckt område för det rörliga friluftslivet och erbjuda goda möjligheter till kanotpaddling, skridskoåkning samt andra naturupplevelser.

Stigarna hålls väl markerade och i gott skick. Även trappan upp till formborgen hålls i gott skick med stadigt räcke. Informationsskyltar, P-, bad- och eldplatser, markerade på kartan i bilaga 3d hålls i gott skick. Dock behöver inte ved finnas tillhanda vid grillplatserna. En tavla som berättar om fornborgen skall finnas vid denna.

Engångsåtgärder

Informationstavlorna ska sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3d. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. De ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

P-platser anläggs/iordningställes på de platser som markerats i bilaga 3d. En grillplats skall anläggas vid stranden vid lilla branthall och en på ön väster om Gräsön. Två av grillplatserna vid Svartvik har idag fasta bänkar att sitta på. Plankorna på några av bänkarna måste bytas ut. En grillplats i anslutning till sjösättningsplatsen nedmonteras och fraktas bort. Stigen görs lättframkomlig genom initiala röjningar och markeras sedan i terrängen enligt kartan i bilaga 3d. Trappan till fornborgen förbättras.

De boende vid Dyrenäs önskar en vandringsled från vägbommen ner till reservatet som medför att besökarna inte vandrar mellan deras hus. En sådan åtgärd kräver servitut eller liknande på Dyrenäs 1:35 och denna fråga får lösas i särskild ordning av områdesskyddsfunktionen.

Underhållsåtgärder

Informationstavlorna, vandringsleden P- och grillplatserna ska tillses regelbundet och underhållas vid behov. Badplatsen Tages vik bör hållas väl underhållen. För tillsyn och underhåll av Tages vik ansvarar Övre Lugnås intresseförening. I händelse av problem med nedskräpning vid Svartvik kan man förse området med en soptunna.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad

- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målsättningar att anges. Dessa målsättningar följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Vristulven bekostas av staten.

Skötsel och underhåll av Tages vik bekostas av Övre Lugnås intresseförening.

Anläggande, skötsel och underhåll av grillplatsen vid lilla branthall bekostas av innehavaren av arrendekontrakt för båthamnen.

Tabell 4. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	1-5	Efter beslut	1
Informationsskylt	1-5	Efter beslut	1
Anläggande av P-plats och grillplats	2, 3	Efter beslut	2
Röjning och markering av vandringstig	1-3	Efter beslut	1
Förbättring av trappan till fornborgen	1	Efter beslut	2
Röjning, ringbarkning, luckhuggning, trädfällning m.m.	3	Vart 5:e till vart 10:e år	3
Nedmontering av grillplats och "orrkoja"	1, 4	Efter beslut	3
Utplacering av vädjandeskyltar	1-5	löpande	1
Uppföljning av skötselåtgärd	1-5	Efter åtgärd	2

8. Referenser

Allmänna referenser

EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010- The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Sjöar och vattendrag: bakgrundsrapport 1: kemiska och fysikaliska parametrar. Rapport 4920, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2000. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

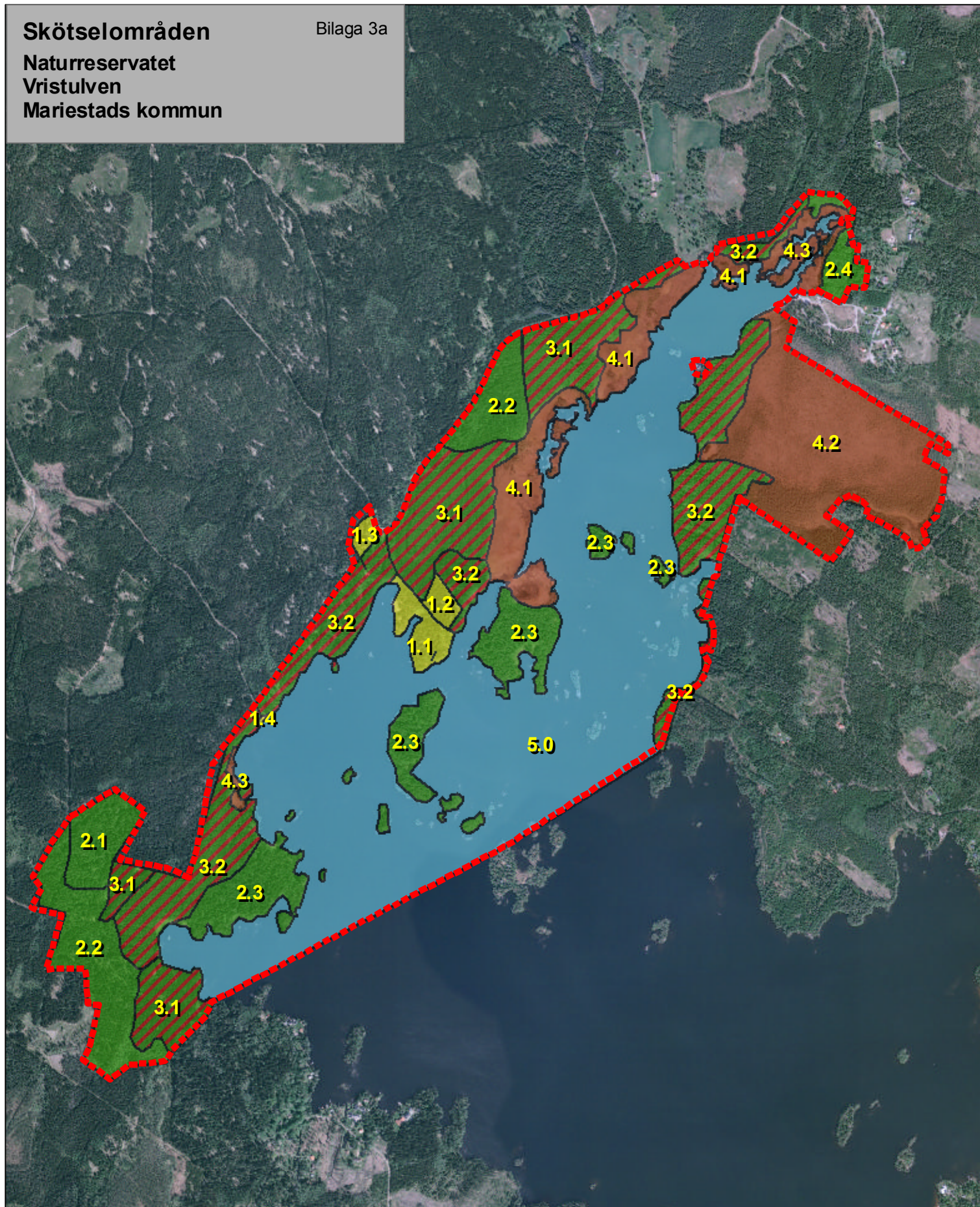
SGU 2013, Jordarter 1: 50K – databas

SGU 2013, Berggrund 1:250 K - databas

Områdesspecifika referenser

Skaraborgs fiskevattenägarförbunds hemsida

<http://www.skaraborgsfiske.se/vristulven>

Gräns för naturreseptat

Skötselområden

Område för friluftsliv; 1.4

Skog- huvudsakligen för fri utveckling

Skog - skötselåtgärder

Våtmarker - fri utveckling

Sjö - fri utveckling

1:16 000

Illustrationskarta till skötselplan för naturreseptatet Vristulven.
 Tillhör Länsstyrelsens beslut datum 2013-05-20,
 dnr 511-26657-2012
 GDS-Ortofoto © lantmäteriet dnr 106-2004/188

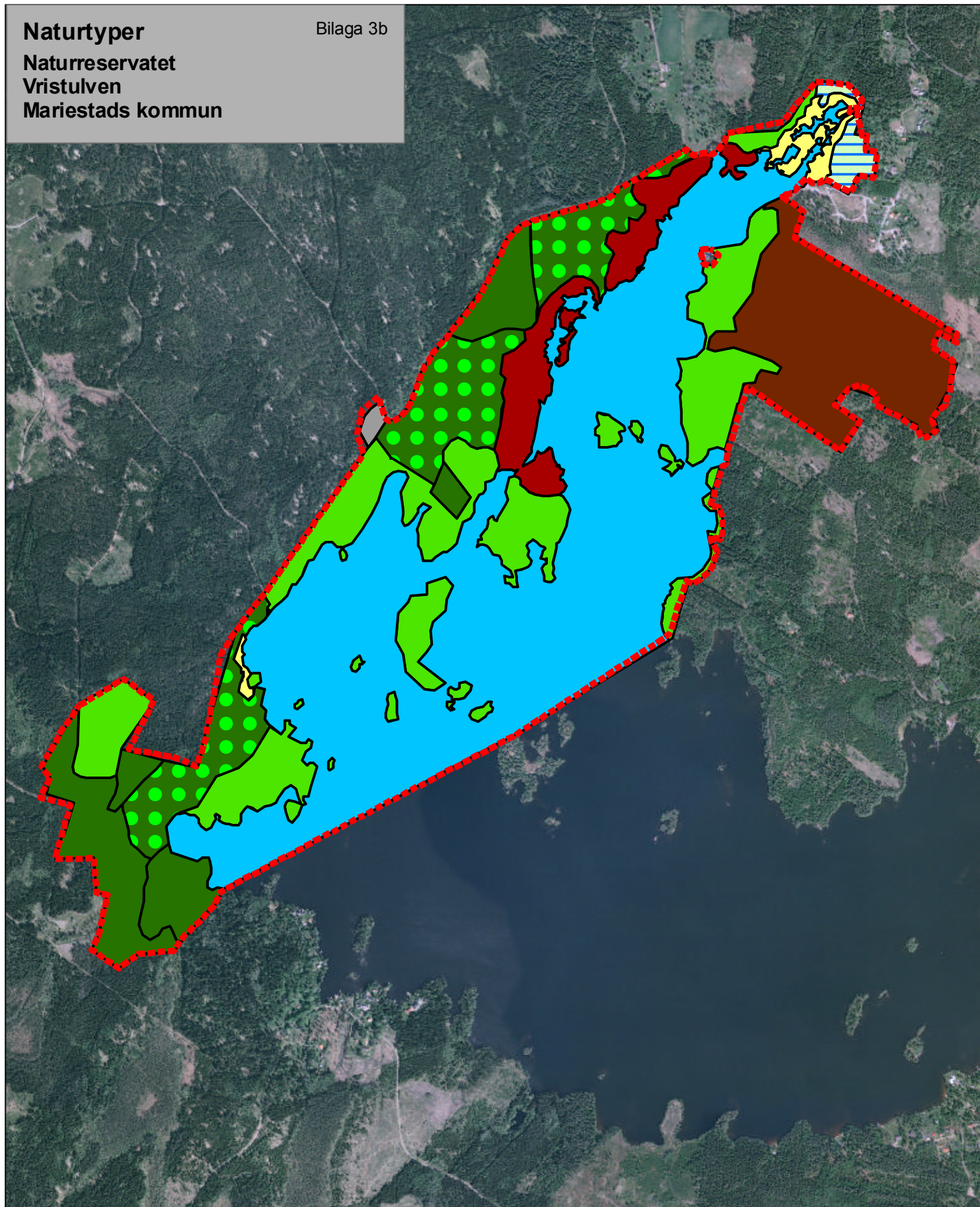
Naturtyper

Bilaga 3b

Naturreservatet

Vristulven

Mariestads kommun

Gräns för naturreservat

Naturtyp

Barrblandskog

Fattigkärr

Granskog

Hällmark

Högmosse

Lövsumpskog

Tallskog

Vass

Vatten

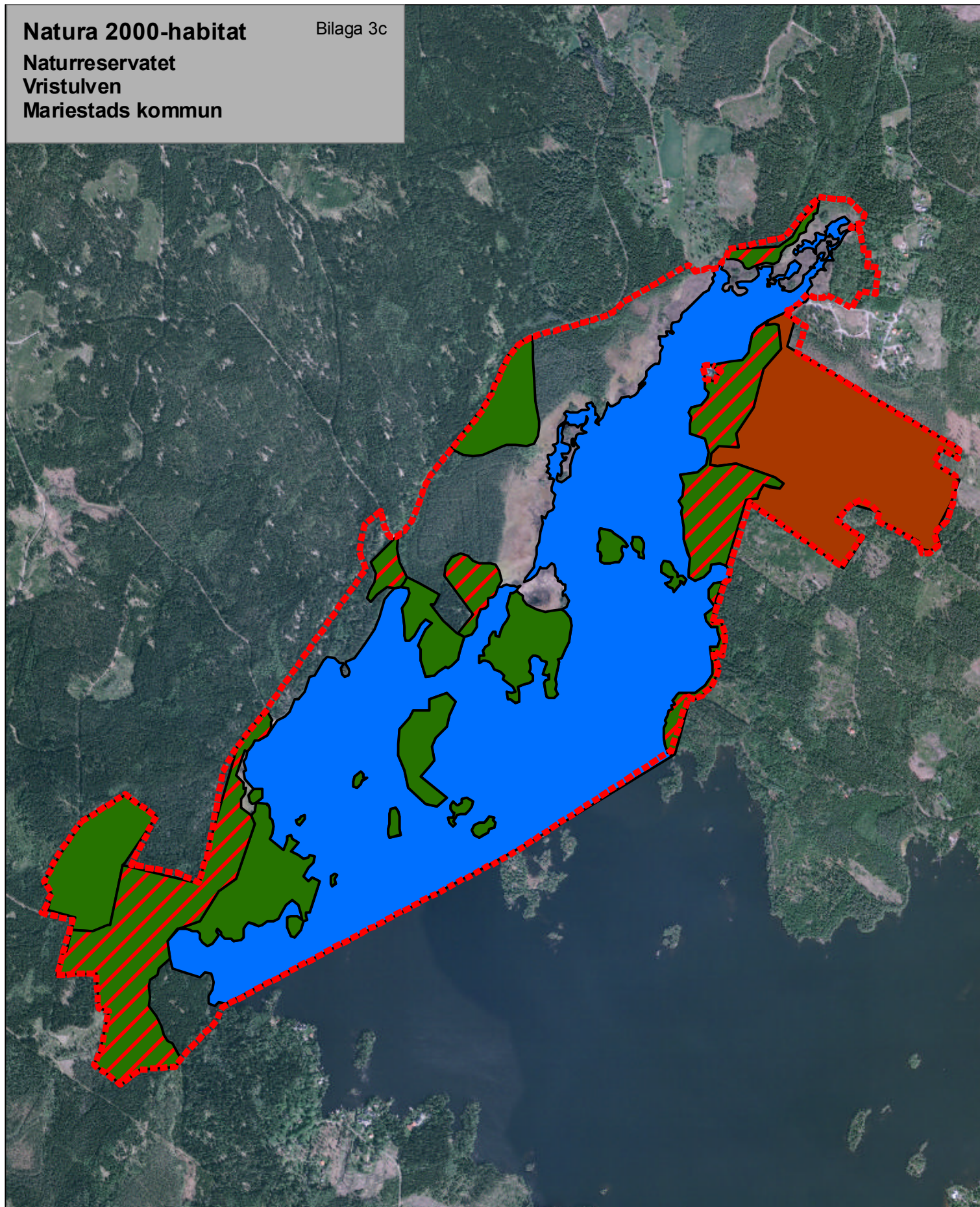

1:16 000

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Vristulven.

Tillhör Länsstyrelsens beslut datum 2013-05-20,
dnr 511-26657-2012

GDS-Ortofotograf © lantmäteriet dnr 106-2004/188

 lantmäteriuppdrag_yta

 7130, Oligomesotrofa sjöar

 7140, Öppna svagt välvda mossar fattiga- intermediära kärr och gungfly

 9010. Västlig taiga

 9010, Västlig taiga_utv

1:16 000

Illustrationskarta till skötselplan för naturreseptatet Vristulven.
Tillhör Länsstyrelsens beslut datum 2013-05-20,
dnr 511-26657-2012
GDS-Ortofoto © lantmäteriet dnr 106-2004/188

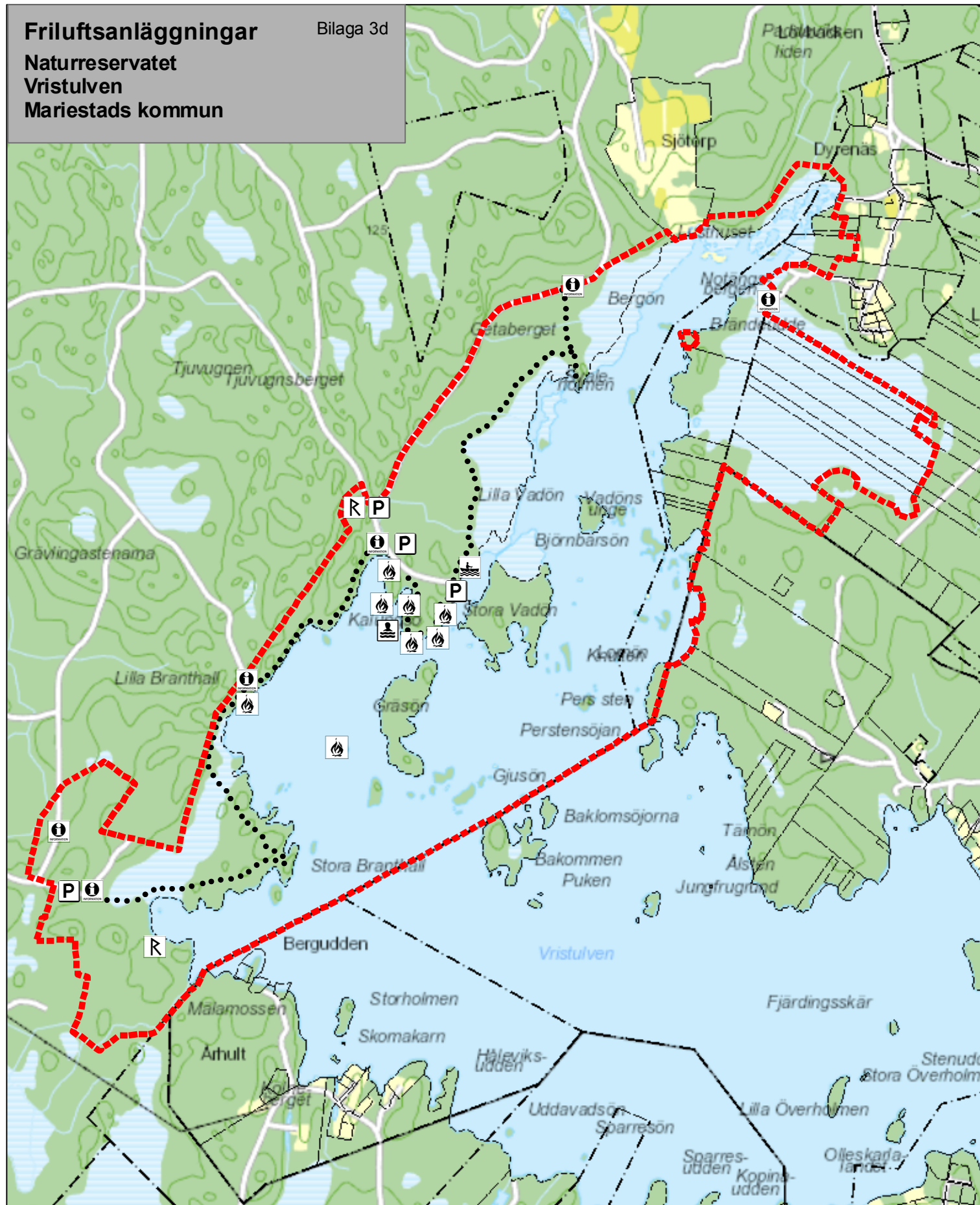
Friluftsanläggningar

Bilaga 3d

Naturreseptatet

Vristulven

Mariestads kommun

Gräns för naturreseptat

Markerad vandringstig

Friluftsanläggningar

Badplats

Båtplats

Eldstad

Fornlämning

Informationsskylt

P-plats

1:16 000

Illustrationskarta till skötselplan för naturreseptatet Vristulven.

Tillhör Länsstyrelsens beslut datum 2013-05-20,

dnr 511-26657-2012

GDS-Ortofoto © lantmäteriet dnr 106-2004/188